

JOŠIHARU CUGE

**ČOVEK
BEZ
TALENTA**

edicija
**STRIP
ČINE**

№ 11

S francuskog preveo
Goran Kostrović

Za izdavača
Predrag Mladenović

Urednik
Goran Lakićević

Grafički urednik
Miloš Trajković

Lektura
Milan Laković

Štampa
AMD Sistem, Zemun

Tiraž
500

Izdavač
IP Besna kobila, Zemun
Tel/fax 011 261 50 60
info@besnakobila.co.rs

Naša izdanja možete naručiti i putem našeg sajta
www.besnakobila.co.rs

JOŠIHARU CUGE

**ČOVEK
BEZ
TALENTA**

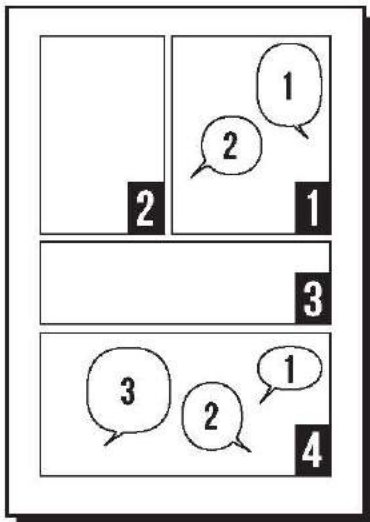
Muno no hito
by Yoshiharu Tsuge

Copyright © Yoshiharu Tsuge 1998

First published in Japan by
SHINCHOSHA Publishing Co., Ltd.

Serbian translation rights arranged with
SHINCHOSHA Publishing Co., Ltd.
through Ogihara Office Agency

Za ovo izdanje
© Besna kobilica 2019

UPUTSTVO ZA ČITANJE

U skladu s izvornim japanskim formatom, ova knjiga se čita **s desna na levo**, počevši od gornjeg desnog ugla, što znači da se kadrovi, zvučni efekti i balončići prate u obrnutom redosledu u odnosu na srpski.

UVODNA REČ

KADA JE PRE DESET GODINA u mojoj glavi sazrevala zamisao o širenju svesti o devetoj umetnosti i delima – po mojim kriterijumima – vrhunskih dometa, delima potpuno nepoznatih Srbiji, a neretko možda i ostatku planete, sa izuzetkom Francuske, jedna od niti vodilja bila je predstavljanje opusa manje poznatih i naravno mnogo manje komercijalnih japanskih autora, poput Cugea, Tacumija, Abea...

Dan kada sam, prvi put, pročitao *Čoveka bez talenta* je bio prekretnica u mom poimanju devete umetnosti ali i mojih predstava o Japanu: bio je to događaj ravan otkrivanju Sartra, Žida, Kamija, Bitora ili Rob Grijea, i njihovih dela koja su umnogome uzburkala moje književne, ali i životne predstave, u mojim ranim dvadesetim godinama. Uvod u svet *gekige*, mange ozbiljnog

sadržaja, počeo je dakle sa Cugeom i njegovim vanvremenskim remek-delom, odom otuđenosti i epitaфом promašenog, ili prikladnije rečeno, neispunjenog života, tematici tako sveprisutnoj u našem dobu, a pogotovu na našim prostorima – ponajviše zbog istorijskih događaja u poslednje tri decenije, te beskrajne vladavine otimača naših sudbina.

Potruga za pravima za *Čoveka bez talenta* započela je pre deset godina upoznavanjem velikog poznavaoца dela Cugea – Micuhire Asakave, nekadašnjeg Cugeovog agenta i tadašnjeg urednika alternativne izdavačke kuće – *Sereinkogeiša*. Iskreno mu se zahvaljujem na odobrenju za objavljivanje njegovog pogovora ali i na svemu što sam od njega saznao o gekigi i njenim najznačajnijim autorima tokom našeg desetogodišnjeg druženja.

Predrag Mladenović
Tokio, septembra 2019.

PRVO POGLAVLJE
PRODAVAC KAMENJA

第一話

石を 売る

Nisam smislio
ništa bolje.

靈 - DUŠA 4000 JENA, 風 - VETAR 5000 JENA, 怒 - BES 3000 JENA,
悲 - TUGA 4000 JENA.

Na kraju sam
završio kao
prodavac
kamenja.

石 - KAMENJE

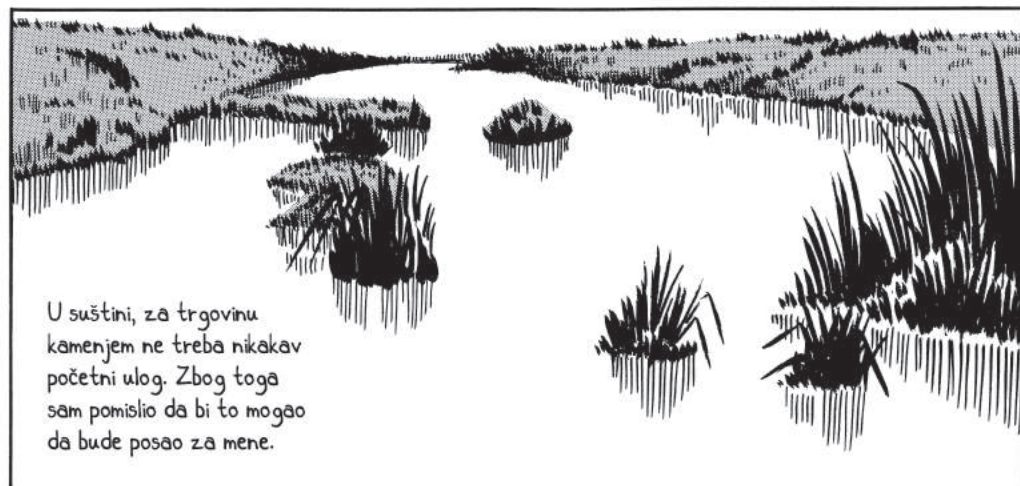
Pokušao sam pre
toga da budem,
redom, crtač stripova,
prodavac fotoaparata,
starudije... No, sve je bilo
bezuspešno.

Pročitao sam o toj
temi knjigu-dve,
malo se raspitao,
i to je to.

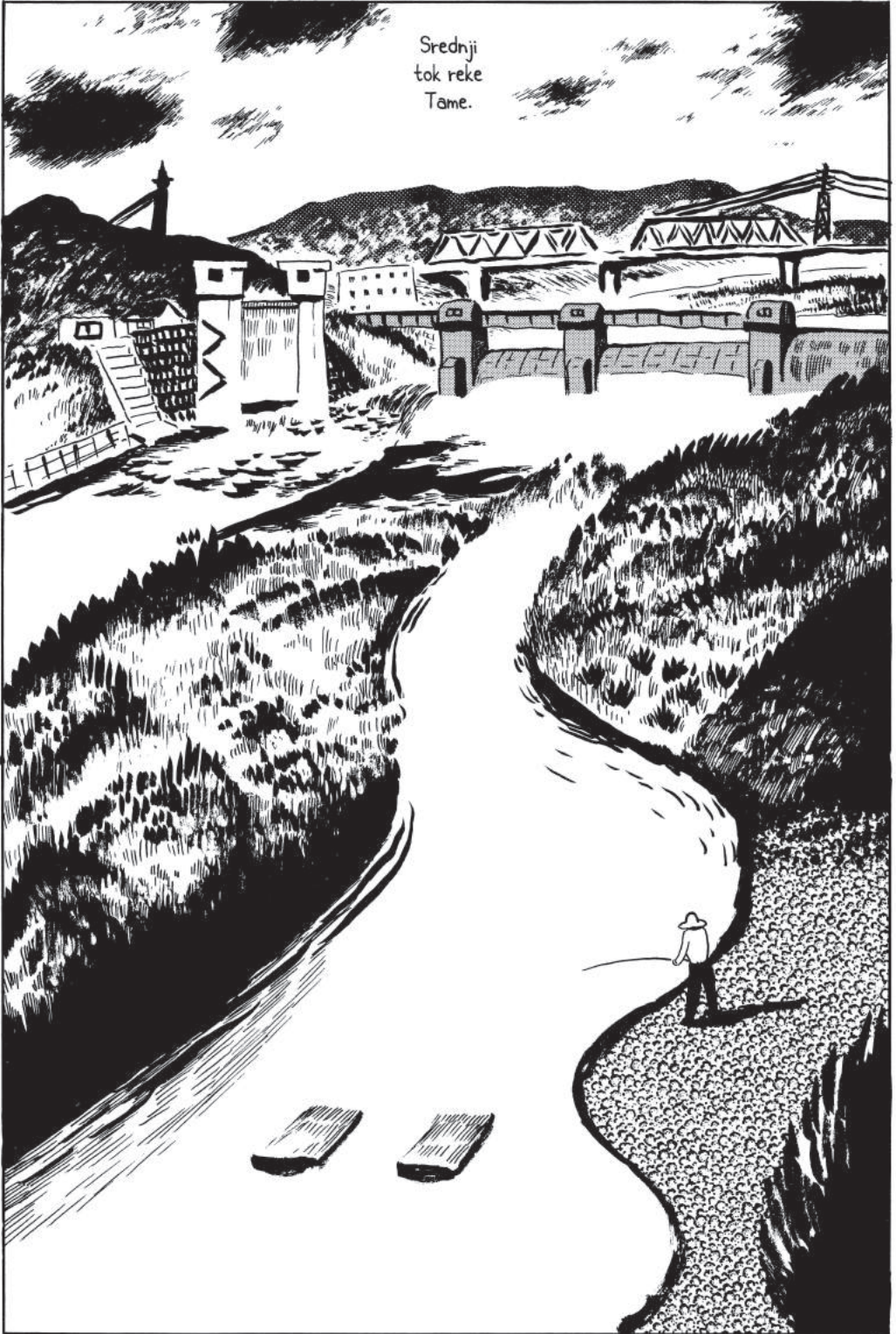

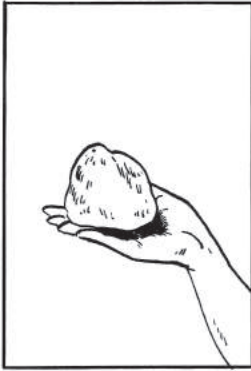
Što se
kamenja tiče,
običan sam
amater.

U suštini, za trgovinu
kamenjem ne treba nikakav
početni ulog. Zbog toga
sam pomislio da bi to mogao
da bude posao za mene.

Srednji
tok reke
Tame.

Uprkos
svemu, ovaj
put sam
odlučio da
istrajem.

Svoj mali
plan...

I imam
ideju
kako.

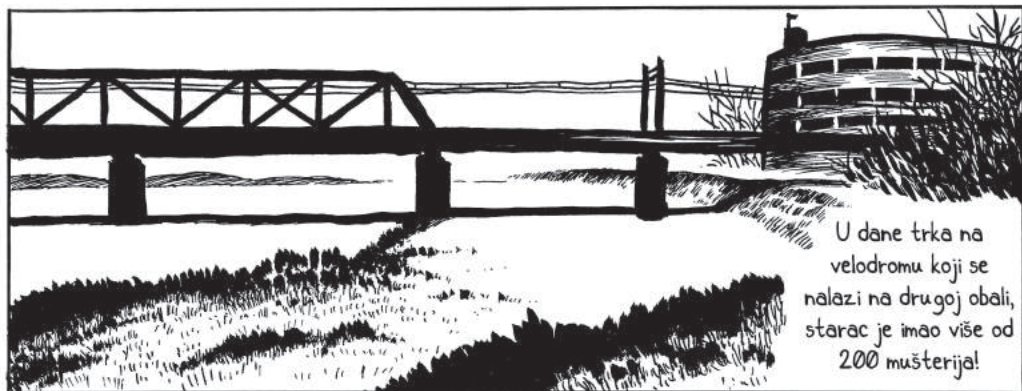
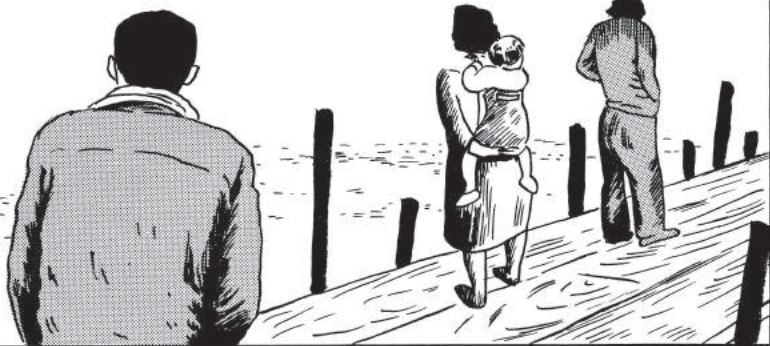
Mislim da ima tome
desetak godina...
Ispod gvozdenog
železničkog mosta
postojala je na ovom mestu
pasarela koja se
naplaćivala...

Oduvek ju je održavao
jedan starac... Ali, vreme čini
svoje, otišao je u penziju
i pasarela je nestala...

U proseku je,
svakodnevno,
preko nje
prelazilo
tridesetak
osoba.

U dane trka na
velodromu koji se
nalazi na drugoj obali,
starac je imao više od
200 mušterija!

Biciklističke trke
se održavaju
tek šest dana
mesečno...

Ali nedostatak
pasarele je ipak
najviše smetao
ljubiteljima biciklizma.

Istina je da
je naporno
uzimati
metro samo
zbog jedne
stanice.

Tačnije, izdvojeni
punkt prevoznika koji
se nalazio tri kilometra
nizvodno.

Zato je,
nešto kasnije,
otvoren punkt
za iznajmljivanje
čamaca...

Samo problem sa takvim
prevozom je što ne radi
tokom cele zime, pa nije
baš praktičan.

Narod je počeo da koristi
čamce, po više njih bi
podelili čamac...

Nekada
je
prelaz
koštao
20
jena.

PRELAZ - 20 JENA.

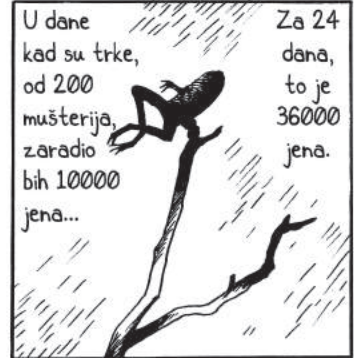

U obične
dane, 30
osoba donelo
bi mi 1500
jena...

Sada bih
mogao da
tražim
50.

Uz 30000 jena koje
moja supruga zaradi
deleći letke u socijalnim
naseljima...

U dane
kad su trke,
od 200
mušterija,
zaradio
bih 10000
jena...

Za 24
dana,
to je
36000
jena.

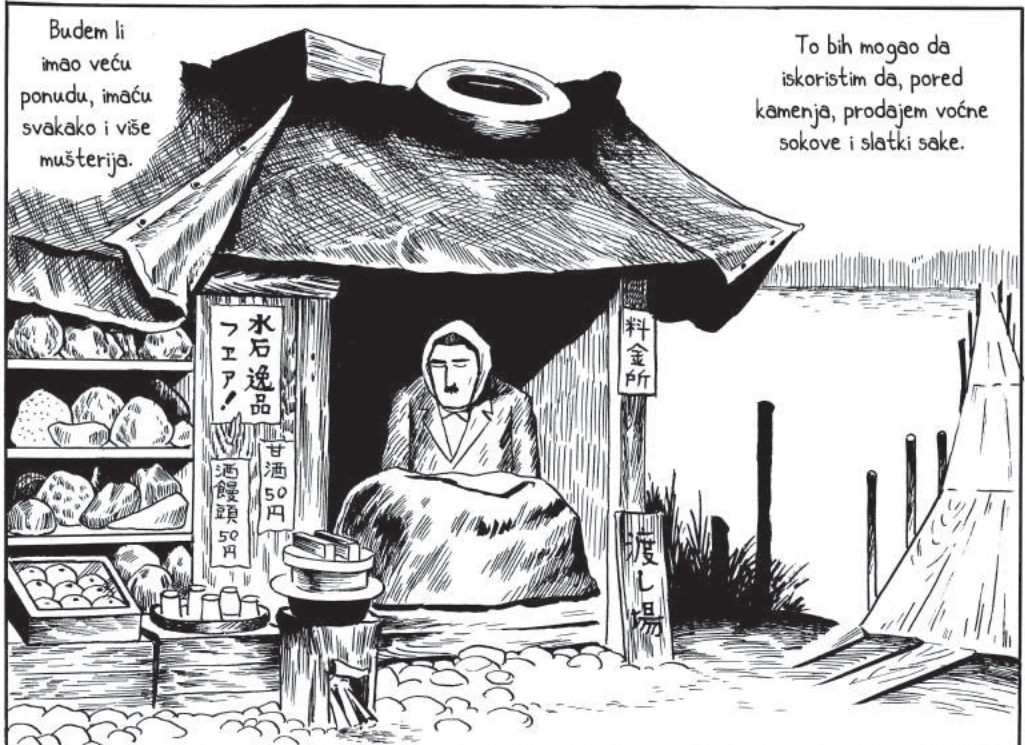
Što će reći
da bi ukupna
mesečna
zarada bila
96000 jena.

... Za
tih šest
dana,
to je
60000
jena.

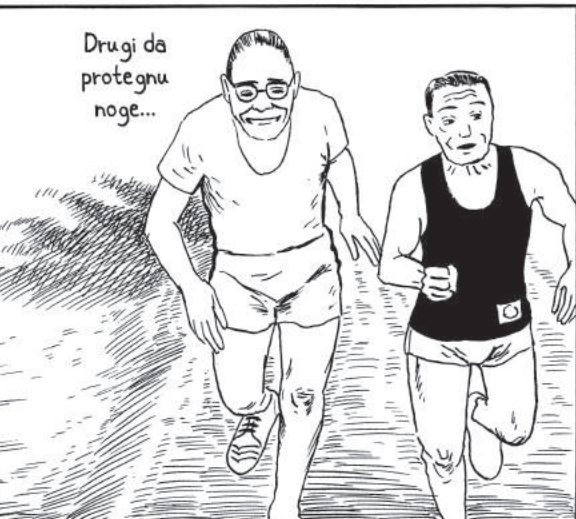
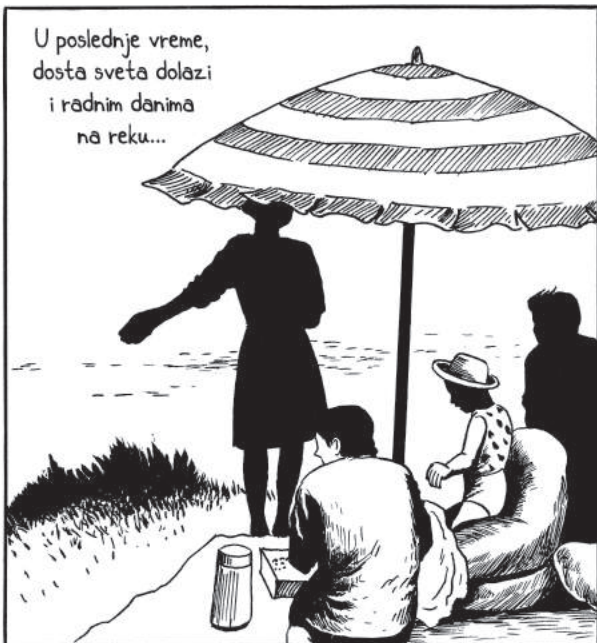
Veoma dobro sam razmislio, znaš.
U pijačne dane, ispred stanice i duž
reke, teze se množe kao pečurke
posle kiše...

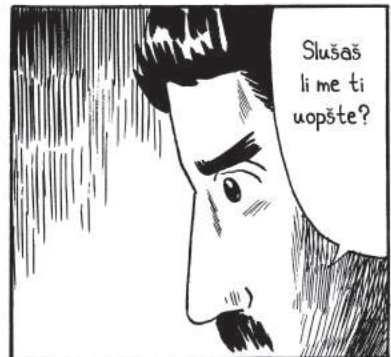
Budem li
imao veću
ponudu, imaću
svakako i više
mušterija.

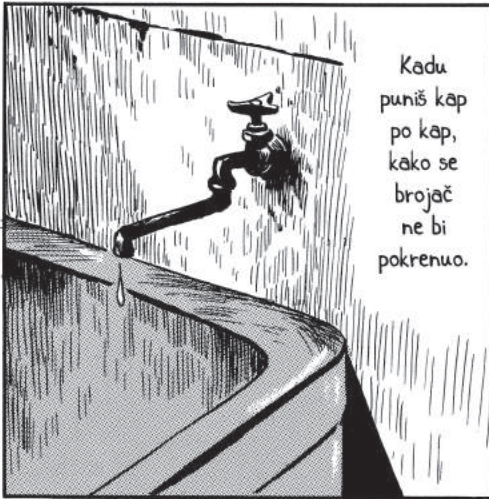
To bih mogao da
iskoristim da, pored
kamenja, prodajem voćne
sokove i slatki sake.

(1) ŠALTER. (2) PRELAZ PREKO PASARELE. (3) SUISEKI (KAMENJE-PEJZAŽI), PRAVE RETKOSTI!
(4) SLATKI SAKE -- 50 JENA. (5) ROLNICA SA SLATKIM GRAŠKOM -- 50 JENA.

Kadu
puniš kap
po kap,
kako se
brojač
ne bi
pokrenuo.

Po tebi,
vatra na
štednjaku
je uvek
prejaka.

Seti se samo
stripa! Gospodin
je želeo da
stvara umetnost!
Toliko si priležno
odbio svaki
naručeni posao,
da te više niko
i ne traži!

Šta
uopšte
može da
se očekuje
od ništarije
poput
tebe?

KHE
KHE

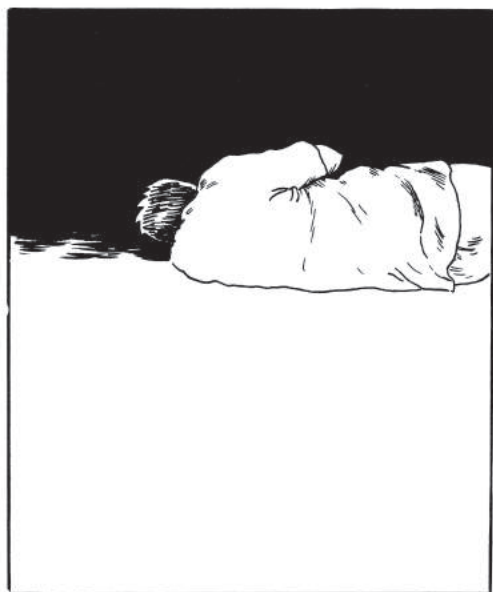

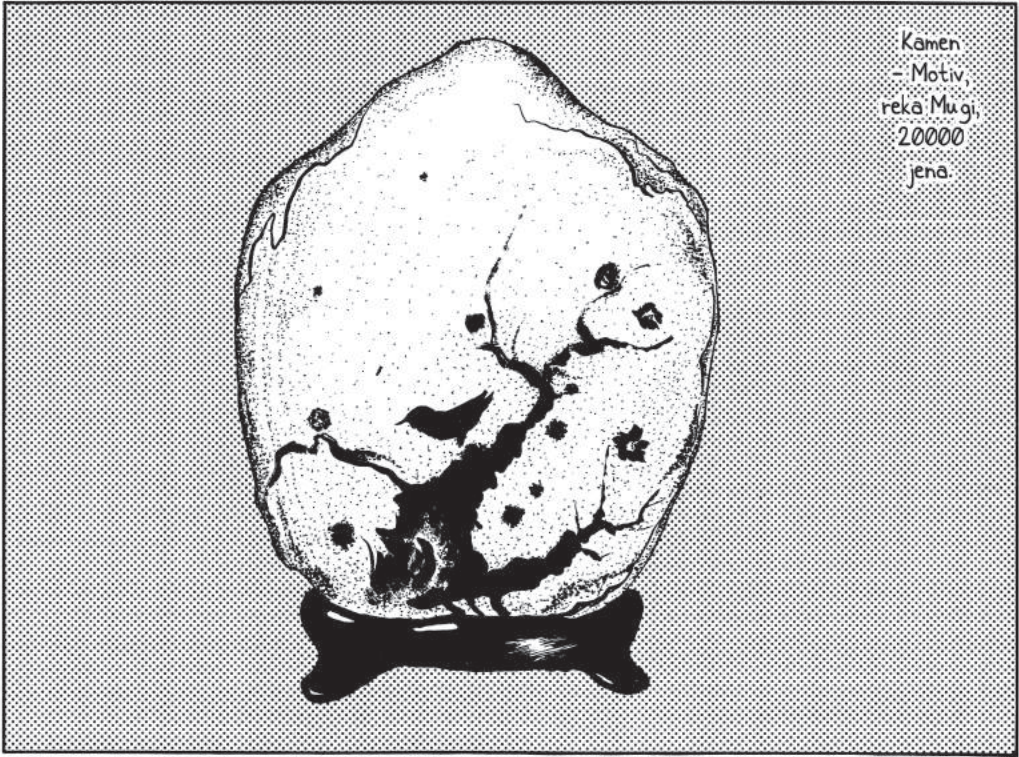
Pa i
antikviteti!
Nijedan
predmet koji
si nabavio
nije bio
autentičan!
Kao da su te
više privlačili
lažnjaci!

Ili, seti
se foto-
aparata!
Uz tvoju
maniju za
„Punč voće“,
jedino što
si valjano
sastavio su
da se sve
mušterije
razbeže
od tebe!

*IMPROVIZACIJA PRI SASTAVLJANJU OD RAZNIH DELOVA.

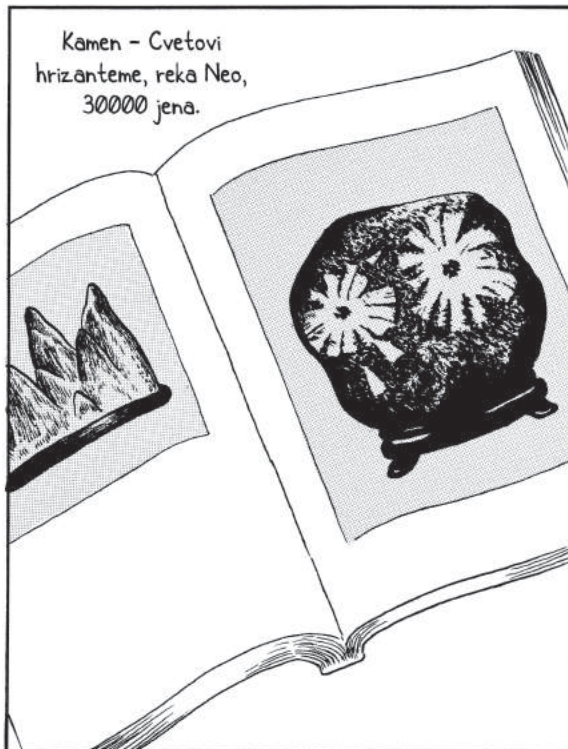
Kamen
- Motiv,
reka Mugi,
20000
jena.

Kamen -
Kaskada,
reka
Kamanaši,
30000
jena.

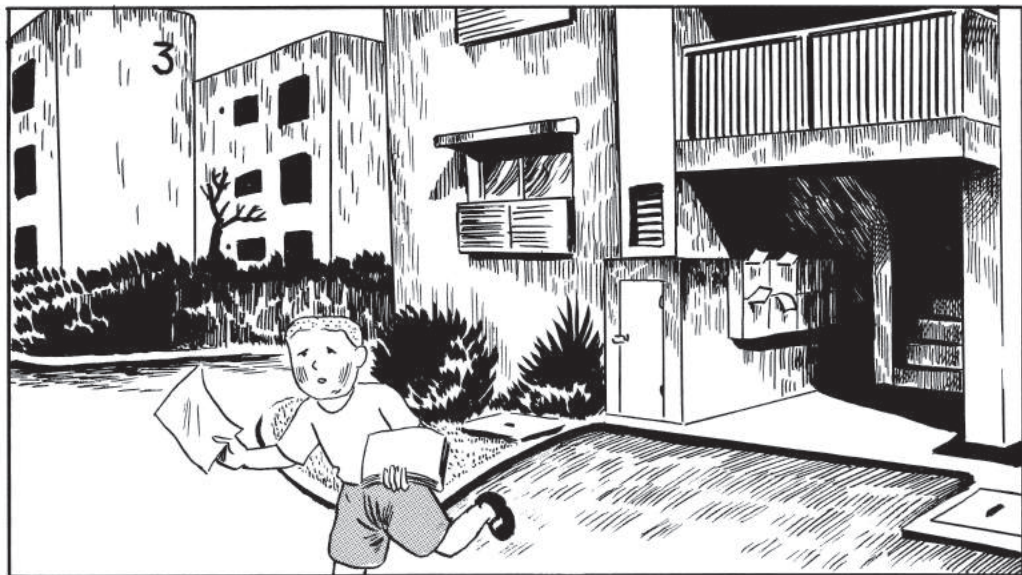

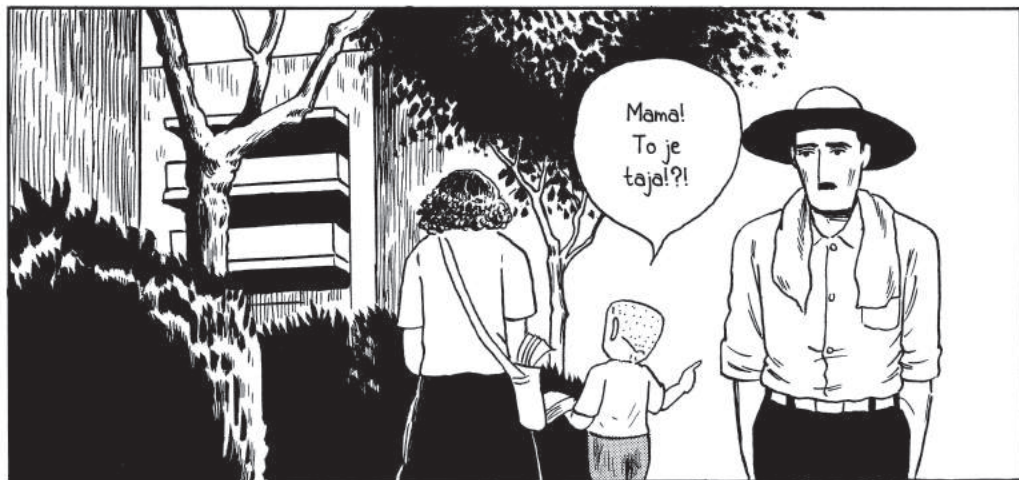
Kamen -
Cvetovi
sljive, reka
Modzi,
10000
jena.

UVOD U SUISEKI (UMETNOST KAMENJA – PEJZAŽA).

POGOVOR

JOŠIHARU CUGE „zvanično“ se rodio 30. oktobra 1937. godine u kvartu Kacušika u Tokiju. Još je dečak kada mu otac umire i kada se njegova porodica nađe pred velikim nedaćama. Zbog toga se, već po završetku osnovne škole, zapošljava u fabrici kalaja. No, njegova naklonost ka crtanju i književnosti, udružena s njegovim introvertnim karakterom, teraju ga da se okrene autorском stripu ne bi li pomirio svoje želje i potrebu za mirom.

Godine 1954, tada sedamnaestogodišnjak, objavljuje svoj prvi strip. Tokom narednih deset godina radiće za knjižare koje posuduju knjige a koje su u to vreme veoma popularne jer objavljuju najraznovrsnije publikacije. Iako je u to vreme strip bio skoro isključivo namenjen deci, Cuge se ne libi da se u svojim delima dotakne i teških, ozbiljnih tema poput siromaštva ili psihologije kriminalaca. To, naravno, privlači pažnju ljubitelja stripa ali i onih koji se njime profesionalno bave. Njegova tehnika je originalna: meku liniju slič-

nu Tezukinoj spaja sa narativnim procesima svojstvenim novoj gekigi koja se u to vreme razvija u centralnoj oblasti zemlje, podvrste mange koja je zbog ozbiljnosti tema nužno okrenuta starijoj publici.

Septembra 1964. godine, autor Sampej Širato (1932) i urednik izdavačke kuće Seirinde, Kacuiči Nagaj (1921 – 1996) pokreću *Garo*, časopis kojem je cilj da postane eksperimentalno poprište novih tendencija u stripu. Sledeće godine, na Širatov poziv, Cuge predstavlja svoje stripove. Osetivši se slobodnijim, počinje da ruši ustaljene norme, dajući više mesta nagoveštaju u naraciji. U tom duhu stvara *Močvaru* (*Garo*, februar 1956) koja pod velom čiste fantastike zapravo priča o seksualnom odnosu. Reakcije su podeljene tako da i podrška nije jedinstvena. Međutim, upravo taj strip privlači jednu novu publiku, studente kojima se dopadaju Cugeove inovacije. U *Močvari*, koristi takva sredstva kako bi efikasno mogao da prikaže teme, poput priče o pubertetu, koje dotad nisu bile

prisutne u stripu. Neka od tih sredstava su kolažiranje različitih vremenskih sekvenci ili, pak, veliki kontrast između pejzaža i likova, što mu omogućava da pravi potpuno zasebne narativne celine.

Čiko, dživdžan s Jave objavljen je u martovskom broju 1966. godine. Priča počiva na onome što je sam autor doživio i pokreće žanr koji je dotad bio poznat samo u književnosti: autobiografski žanr a koji je u Japanu poznat kao *šišezecu (roman o sebi, koji se još naziva i vatakuši)* Od tog trenutka Cuge postaje prvi autor *vatakuši-mange* (stripa o sebi), žanru u kojem sopstveni doživljaj čini suštinu same priče. Autobiografske crtice koristi samo kako bi priču učinio uverljivijom, a ne u želji da samo prenese doživljeno.

Pod uticajem knjiga koje je čitao, a pre svega putopisa Masudži Ibuzea (1898 – 1993) crta *mange* za koje je inspiraciju našao u sopstvenim putovanjima – *Krčma iz Čohačija (Garo, januar 1968), Gospodin Ben od igloa (Garo, jun 1968)*... Ta izdanja obezbeđuju mu naklonost široke publike. U tom periodu se upušta i u avanturu istraživanja podsvesnog tako što jedan svoj san pretače u strip *Zavrtanj*, koji je objavljen 1968. u junjskom broju časopisa u celosti posvećenom njegovom delu. Priča o adolescentu ko-

jeg je teško ranila neobična meduza i koji očajnički pokušava da nađe doktora poprima oblik noćne more. Ali, ne radi se samo o tome da se prikažu halucinantne vizije: izražavajući najdublje životne brige ili najveće strahove jednog bića, on govori i o položaju čoveka. Njegova *manga Zavrtanj* ne samo da će izvršiti dubok uticaj na strip, nego će uticati i na druge oblike umetnosti poput filma, muzike, književnosti i pozorišta.

Tokom sedamdesetih godina njegova dela su od strane najeminentnijih autora stripa o sebi ocenjena kao ključna. Iako su njegova dela malobrojna ona su ipak bila predmet brojnih kritičkih istraživanja koja su ih ponovo i vrednovala. Eseji i tekstovi o njegovim stripovima objavljuju se u velikom broju. Tako je juna 1984. godine, izdavačka kuća Nihon bugejša počela da objavljuje *Comic Boku*, tromesečnik u kojem je Cuge imao priliku da predstavi i svoje nove radove. Delo koje je pred vama *Čovek bez talenta* objavljeno je upravo kod tog izdavača između 1985. i 1986. i reprezentativno je delo svega onoga što je Cuge radio tokom osamdesetih. U samom stripu se udaljava od svojih ranijih nadrealističkih narativnih procesa i zauzima ugao gledanja koji je bliži romanu

o sebi. Dodajmo i da je *Čovek bez jezika* adaptirao za film režiser Naoto Takenaka, 1991. godine. U naše vreme postoji mnogo autora koji kroz strip opisuju svoju svakodnevicu. I u Japanu su te *crtrice iz života* vrlo popularne i zauzimaju mnoge rafove u knjižarama. No, premda *Čovek bez talenta* ima sličnosti sa takvim stripovima, po nečemu se uveliko razlikuje: nije to intimni dnevnik. Cuge je autor koji sve vreme teži da dosegne, iznad onog prozaičnog i ličnog što crta, vrhunsku istinu, nešto što daje nadu u život, ako ne u čoveka.

Nakon ove mange, Cuge se 1987. godine povukao iz sveta stripa. No, njegova dela se iznova ponovo izdaju jer svojom suštinom lako prevazilaze i epohe i generacije, nastavljajući da vrše jak uticaj na najširi sloj publike. Čak i van Japana, u skorije vreme, postao je predmet istraživanja jer mu je njegova tehnika bliska istinskoj umetnosti omogućila da progovori o univerzalnim temama, preskočivši lako barijere jezika i kultura.

Nadamo se da će vam se ova manga dopasti isto onoliko koliko je nas dirnula.

Micuhiro Asakava
izdavač japanskog izdanja Čoveka bez talenta

PAŽNJA!

OVA KNJIGA SE ČITA S DRUGE STRANE

CIP - Каталогизacija u publikaciji
Narodna biblioteka Srbije, Beograd

741.5

ЦУГЕ, Јошихару, 1937—

Čovek bez talenta / Jošiharu Cuge ; s francuskog
preveo Goran Kostrović. - Beograd : Besna kobila, 2019
(Zemun : AMD Sistem). - 228 str. : ilustr. ; 25 cm. -
(Edicija Stripčine)

Prevod dela: Muno no hito / by Joshiharu Tsuge. - Tiraž
500. - Str. 3-5: Pogovor / Micuhiro Asakava.

ISBN 978-86-88389-24-2

COBISS.SR-ID 279849228